

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

Державний вищий навчальний заклад
“Українська академія банківської справи
Національного банку України”

Препринт серії № UABS CP/2014/009

Самусь А.О.
студент групи МП-21 V курсу юридичного факультету

**ОРГАНІЗАЦІЙНО – ПРАВОВІ ЗАСАДИ
ОБІГУ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В УКРАЇНІ**

Державний вищий навчальний заклад
«Українська академія банківської справи Національного банку України»
Юридичний факультет
Кафедра цивільно-правових дисциплін та банківського права

Пояснювальна записка
до дипломної роботи

освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»

на тему: **ОРГАНІЗАЦІЙНО – ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОБІГУ**
ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В УКРАЇНІ

Виконала: студентка 6 курсу, групи МП-21
Спеціальність : 8.03040101 « Правознавство»
Самусь А.О.

Керівник: к.ю.н., доц. Мирославський С.В.

Рецензент: Афанасієв Р.В.

Суми – 2014 рік

Актуальність теми. Перехід від однієї форми до іншої – закономірний процес, яким супроводжується розвиток суспільства починаючи від давніх часів. Гроші, які являють собою «винахід» людини змінюють свою форму залежно від потреб та умов життя людства. Зважаючи на те, що починаючи з кінця ХХ сторіччя людство знаходиться в постіндустріальній стадії розвитку, яка характеризується провідною роллю інформації та технологічних відкриттів, спостерігається поступовий перехід від виробництва товарів до виробництва послуг та інформації. В даній ситуації виникнення нової форми грошей, а саме електронних грошей, яка стала компромісним варіантом між традиційними готівковою та безготівковою формами є закономірним.

За різними даними перші згадки про електронні гроші пов'язані із книгою Е.Белламі «Дивлячись назад» (1880 рік), першим переказом грошей через телеграф та із системою автоматизації процедури резервування місць на авіарейси (1960 рік). Та все ж таки більшість науковців схильні вважати кінець 60-х початок 70-х років ХХ століття, які ознаменувались випуском перших магнітних кредитних карток початком появи електронних грошей. У зв'язку з виникненням нового поняття з'явилась потреба в його трактуванні, виділенні властивостей і ознак електронних грошей, а також особливостей їх функціонування. Таким чином, дискусія з приводу електронних грошей в основному стосується теоретичних аспектів електронних грошей як однієї із нових форм грошей: їх поняття, класифікація, здатність до обігу та зв'язок з традиційними грошима. Електронні гроші вже доволі довгий час функціонують в більшості країн світу. Кількість платіжних транзакцій з їх використанням з кожним роком зростає, що свідчить про підвищений інтерес та довіру до розрахунків електронними грошима користувачів. В таких умовах поява та обсяги обігу електронних грошей стали предметом для досліджень з боку міжнародних кредитно-фінансових інститутів: Банку міжнародних розрахунків, Європейського Центрального банку, Федеральної резервної системи США та центральних банків провідних країн світу. В результаті таких досліджень була виявлена необхідність регулювання сфери електронних грошей, а отже постала задача державного регулювання відносин у сфері розрахунків з електронними грошима. Як наслідок були прийняті нормативні акти, в яких встановлюються вимоги до основних учасників та проведення розрахунків з електронними грошима.

В Україні не зважаючи на те, що системи електронних грошей активно розвиваються протягом значного проміжку часу, відносини, в даній сфері регулювались лише Положенням НБУ «Про електронні гроші в Україні».

18.09.2012 був прийнятий Закон України № 5284-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування платіжних систем та розвитку безготівкових розрахунків», який повинен був стати базисом для регулювання відносин пов'язаних з розрахунками електронними грошима. З прийняттям даного нормативно-правового акту було легалізовано поняття електронних грошей та встановлено особливості випуску та здійснення операцій з електронними грошима. Зважаючи на не одностайні відгуки з прийняттям закону питання побудови ефективної системи розрахунків за допомогою електронних грошей залишається відкритим. Отже, виникає необхідність дослідження як теоретичних аспектів відносно сутності

електронних грошей, так і практичної частини, яка стосується функціонування систем електронних грошей відповідно до вимог законодавства.

Теоретичне підґрунтя дипломної роботи становлять наукові праці І.О.Трубіна, В.М.Кравця, О.О.Махаєвої, А.С. Генкіна, А.С. Обаєвої, А.С., Гайдука, Д.А. Кочергіна, В.Л. Достова, Ш.П. Егіазаряна, Є.В. Горюкова, М.Є. Ісаєва, Д.Б.Коптюбенка та інших.

Нормативно – правову основу складають нормативні акти у сфері відносин з обігу електронних грошей, функціонування платіжних систем та банківського законодавства. Крім того були розглянуті і використані окремі міжнародно-правові акти.

Метою дипломної роботи є дослідження особливостей виникнення, встановлення та розвитку електронних грошей, специфіки функціонування систем електронних грошей, ознайомлення із зарубіжним досвідом правового регулювання електронних грошей та визначення подальших перспектив їх використання в Україні.

Завдання дипломної роботи:

- дослідити особливості становлення та розвитку електронних грошей;
- узагальнити основні підходи до розуміння електронних грошей, визначити їх сутність та види;
- розглянути світовий досвід запровадження і використання електронних грошей та виявити особливості правового регулювання у сфері електронних грошей в країнах Європейського Союзу та в США;
- проаналізувати специфіку створення та функціонування систем електронних грошей в Україні відповідно до норм вітчизняного законодавства;
- визначити місце електронних грошей в загальному грошовому обігу країни;
- розглянути основні методи державного регулювання сфери електронних та визначити основні напрямки здійснення регулятивної діяльності та запропонувати шляхи вдосконалення функціонування електронних грошей в Україні ;
- дослідити систему управління охороною праці в організації, визначити небезпечні та шкідливі фактори умов праці в досліджуваній установі та проаналізувати стан безпеки в надзвичайних ситуаціях на досліджуваному об'єкті.

Об'єкт дослідження є сукупність відносин, які виникають в процесі функціонування електронних грошей.

Предметом дослідження виступають організаційно-правові засади обігу електронних грошей в Україні: загальні аспекти функціонування систем електронних грошей; організація роботи та основні механізми їх діяльності; основні аспекти правового забезпечення існування електронних грошей в Україні та здійснення нагляду за ними; охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях.

Методи дослідження. Основними методами, які були використані для отримання результатів в рамках дипломної роботи стали: аналіз та синтез, індукція та дедукція, систематизація та узагальнення. Дані методи, зокрема були використані для визначення сутності та природи електронних грошей,

дослідження класифікації систем електронних грошей, виявлення ризиків, що є характерними для систем електронних грошей. Крім того, для побудови загальних схем емісії електронних грошей на основі карток та програмного забезпечення був використаний метод моделювання.

Ступінь вирішення проблеми в дослідженні. У дипломній роботі проведено комплексний аналіз історичного досвіду встановлення та правового регулювання електронних грошей в Україні та в світі загалом, аналіз сучасного стану правового забезпечення функціонування систем електронних грошей, сформульовані наукові рекомендації щодо вдосконалення правової регламентації діяльності як окремих окремих учасників, так і всієї системи електронних грошей в Україні.

Новизна дослідження дипломної (магістерської) роботи характеризується положеннями, які виносяться на захист:

1. Здійснено комплексний аналіз історичного розвитку електронних грошей.

2. Досліджено поняття «електронні гроші», «система електронних грошей», виявлено їх основні ознаки, види та юридичну природу.

3. Розглянуто специфіку механізму функціонування систем електронних грошей в Україні, а також особливості регулювання їх діяльності.

4. Зроблено висновок про необхідність доповнення та вдосконалення норм законодавства у сфері функціонування електронних грошей в Україні та визначені основні напрямки для покращення функціонування електронних грошей в Україні.

Практичне значення одержаних результатів. Результати здійсненого дослідження можуть бути використані при написанні наукових праць, у практичній діяльності щодо організаційно – правового функціонування електронних грошей в Україні, у подальшому вдосконаленні банківського та цивільного законодавства, зокрема при внесенні змін та доповнень до законів «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» «Про фінансові послуги та регулювання ринку фінансових послуг в Україні».

Значення охорони праці проявляється в зростанні продуктивності праці, збереженні трудових ресурсів, зниженні травматизму і професійних захворювань.

Апробація результатів дипломної (магістерської) роботи. Основні результати дипломної роботи оприлюднені та обговорювались на XVI студентській науково-практичній конференції «Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України: погляд у майбутнє» 14 березня 2013 року з темою доповіді «Проблеми правового регулювання електронних грошей: порівняльно-правовий аспект з іншими країнами».

Обсяг і структура дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, в яких об'єднано 10 підрозділів, висновків, списку використаних джерел (112 найменувань на 15 сторінках) та 11 додатків. Загальний обсяг дипломної роботи становить 190 сторінок, з них основного тексту – 159 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтована актуальність теми дипломної роботи, сформульовано мету та завдання, визначені теоретичні та методологічні основи, вказані елементи наукової новизни та практичне значення результатів роботи.

Перший розділ « Теоретичні аспекти функціонування електронних грошей» складається з трьох підрозділів у яких наводиться загальна історія розвитку електронних грошей, досліджуються основні підходи до їх розуміння, поширені класифікації та вимоги, а також описується міжнародний досвід регулювання сфери електронних грошей.

У **підрозділі 1.1 «Історія виникнення електронних грошей»** коротко розглядаються історичні етапи виникнення і розвитку розрахунків електронними грошима у світі, зокрема зазначається, що всю історію розвитку електронних грошей поділяють на три етапи. Зі зміною одного історичного етапу іншим змінювалися форма, функції та розуміння електронних грошей. Якщо спочатку електронні гроші трактували як запис на рахунку в комп'ютерній пам'яті банків та відносили до грошового сурогату, то сьогодні електронні гроші являють собою електронний імпульс на технічному пристрої і є грошовим субститутом. Історія електронних грошей в Україні практично розпочалась через декілька років після отримання незалежності, а фактично бере свій початок за часів існування СРСР.

У **підрозділі 1.2 «Поняття і класифікація електронних грошей»**, на основі порівняння електронних грошей з іншими суміжними поняттями зазначаються наступні особливості електронних грошей: безвідсоткове фінансове зобов'язання його емітента, передплачений фінансовий продукт, грошова вартість безпосередньо фіксується на інформаційному носіїві(прив'язка до рахунку в кредитній організації відсутня), яка знаходиться у володінні власника таких грошей. Аналізуються наукові визначення терміну « електронні гроші» і в якості узагальнення авторських підходів до розуміння даного терміну пропонується, електронними грошима слід вважати безстрокові грошові зобов'язання на пред'явника, які емітуються у формі захищених цифрових сертифікатів, які можуть бути використані для розрахунків через комп'ютерну мережу і забезпечуються звичайними грошовими засобами в момент пред'явлення зобов'язання його емітенту. Відповідно до функціонального, адитивного та субституційного підходів розглядається приналежність електронних грошей до готівкових та безготівкових грошей. Аналізуються світові законодавчі підходи до розуміння електронних грошей відповідно до яких електронні гроші розглядаються або ж як нова форма грошей, що являє собою грошову вартість у формі вимоги до емітента, яка знаходиться в безпосередньому доступі їх власників, але і розміщену дистанційно на серверах провайдерів платіжних послуг (європейський підхід); або новий вид фінансових послуг, що пропонуються кредитними організаціями (американський). Також у ході дослідження були розглянуті основні класифікації електронних грошей.

У підрозділі 1.3 «**Міжнародний досвід організаційно-правових засад функціонування електронних грошей**» розглядається міжнародний досвід організації розрахунків електронними грошима, описуються основні світові напрямки регулювання даної сфери, які прийнято поділяти на європейський (жорсткий) та американський (ліберальний). В межах зазначених підходів визначаються основні причини відмінностей в організації функціонування електронних грошей, які в основному полягають в різному розумінні електронних грошей.

Другий розділ «**Організація емісії та обігу електронних грошей в Україні**» складається із двох підрозділів у яких розглядаються питання функціонування систем електронних грошей та визначаються особливості обігу електронних грошей залежно від їх властивостей.

У підрозділі 2.1 «**Правова характеристика функціонування систем електронних грошей**» наводяться різні позиції щодо приналежності системи електронних грошей до платіжної системи. Так систему електронних грошей прийнято відносити до підвиду платіжної системи, яка окрім операцій з електронними грошима може здійснювати й традиційні послуги з проведення безготівкових розрахунків. Наводяться основні ознаки системи електронних грошей, до яких слід відносити: визначеність і урегульованість функціонування системи; в межах такої системи відбувається переміщення (рух) електронної вартості, яка одночасно виступає і засобом платежу і зобов'язанням емітента; функціонування системи націлено на задоволення потреб користувачів; договірний та платний характер відносин між учасниками системи. Сама ж система електронних грошей представляє собою сукупність відносин між емітентом, оператором, агентами, торговцями та користувачами щодо здійснення випуску, обігу та погашення електронних грошей. Автором наводяться наступні структурні елементи, які лежать в основі функціонування системи електронних грошей: нормативно-правова база; бухгалтерська і технологічна основи. На основі аналізу чинного законодавства розглядається процес створення та функціонування систем, наводиться та аналізується суб'єктний склад системи електронних грошей та розглядаються відносини між ними.

У підрозділі 2.2 «**Особливості обігу електронних грошей в Україні**» описуються розповсюджені точки зору стосовно місця обігу електронних грошей в загальному грошовому обороті країни. На сьогоднішній день, існує три точки зору стосовно приналежності місця обігу електронних грошей в грошовому обороті. Представники першої відстоюють позицію існування трьох форм грошей, а отже і трьох форм обігу – готівкового, безготівкового та обігу електронних грошей; прихильники другого напрямку відносять обіг електронних грошей до готівкового і треті – вважають, що як такого самостійного обігу електронних грошей не має, а є лише безготівковий обіг, а тому розрахунки електронними грошима належать до безготівкових. Досліджуються спільні і відмінні риси між готівковим, безготівковим та обігом електронних грошей. На основі такої властивості електронних грошей як «трансферабельність» описуються основні відмінності в обігу трансферабельних та нетрансферабельних електронних грошей та робиться

висновок про те, що обіг трансферабельних електронних грошей є суттєво складнішим оскільки такі електронні гроші можуть без обмежень рухатись між необмеженим колом учасників. Крім того, розглядається обіг електронних грошей в системах на програмній основі та на основі карток.

Третій розділ «Основні проблеми функціонування електронних грошей в Україні» складається з двох підрозділів у яких розглядається основні складові державного регулювання сфери електронних грошей та пропонуються напрямки вдосконалення в організації та функціонуванні електронних грошей.

У підрозділі 3.1 «Публічно - правове регулювання електронних грошей та його межі» зазначаються відносини у сфері електронних грошей, які підлягають публічному державному регулюванню та відповідно зазнають імперативного впливу з боку уповноважених органів державної влади. Зокрема зазначається, що основна мета публічно правового регулювання сфери електронних грошей – захист інтересів суспільства та держава. А публічно-правове регулювання сфери електронних грошей являє собою впорядкований, цілеспрямований вплив держави на суспільні відносини в сфері емісії та обігу електронних грошей, який полягає в ефективній організації і функціонуванні систем електронних грошей для забезпечення потреб користувачів в розрахунках. розглядаються принципи та цілі регулювання і нагляду за підконтрольними суб'єктами ринку електронних грошей. Наводяться основні цілі, методи та визначаються головні напрямки державного регулювання сфери електронних грошей, до яких слід відносити: державне нормативне регулювання емісії та обігу електронних грошей; здійснення оверсайту за системами електронних грошей; управління ризиками, які виникають в системах електронних грошей.

У підрозділі 3.2 «Шляхи вдосконалення організації і функціонування електронних грошей» на основі узагальнення існуючої ситуації у сфері розрахунків електронними грошима в країні, наводяться фактори та основні причини стримування розвитку ринку електронних грошей. Зокрема це: пріоритетна орієнтованість законодавчих органів у сфері платіжних систем на банківську галузь; неготовність регулятора до розширення ринку за рахунок залучення до випуску електронних грошей небанківських установ; велика кількість конкуруючих і погано орієнтованих на своїх споживачів технологій та відсутність єдиних стандартів. З метою вдосконалення організації функціонування електронних грошей автором пропонуються три шляхи вирішення даної проблеми – інституційний, функціональний та нормативний. В межах інституційного напрямку пропонується розширити коло емітентів електронних грошей. У функціональному напрямку пропонується підвищену увагу приділяти питанням захисту електронних грошей від протиправних дій. В межах нормативного напрямку слід розширити коло емітентів електронних грошей та внести відповідні зміни до законодавства та прийняти ряд нормативних документів, які б регламентували порядок проведення перевірок систем електронних грошей.

Четвертий розділ «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях в Сумському окружному адміністративному суді» складається з

трьох підрозділів у яких аналізуються умови праці та стан дотримання вимог законодавства з охорони праці на базі переддипломної практики.

У підрозділі **4.1 «Правові та організаційні основи охорони праці»** розглядається нормативне забезпечення суду з охорони праці, наявність служби охорони праці, її основні завдання та повноваження. Зазначається, що в Сумському окружному адміністративному суді служба охорони праці створена для організації виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних та лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням і аваріям в процесі праці. Інженер з охорони праці в своїй діяльності керується законодавством України, нормативно-правовими актами з охорони праці та актами з охорони праці, що діють в межах установи суду. Найважливішою формою, що визначає забезпечення безпеки праці в Сумському окружному адміністративному суді є навчання працівників з охорони праці, інструктаж і перевірка знань з охорони праці. На основі аналізу діяльності служби з охорони праці та внутрішніх документів суду здійснюється оцінка ефективності організації охорони праці на базі практики.

У підрозділі **4.2 «Аналіз небезпечних та шкідливих факторів умов праці в Сумському окружному адміністративному суді»** досліджуються санітарно-гігієнічні умови праці, зокрема аналізується мікроклімат приміщення канцелярії Сумського окружного адміністративного суду, робоче місце працівника та його відповідність санітарно-гігієнічним вимогам і нормам. Відповідно до дослідження умов праці та зважаючи на специфіку діяльності Сумського окружного адміністративного суду робиться висновок, про відсутність шкідливих та/або небезпечних факторів, які б мали вплив на умови праці.

У підрозділі **4.3 «Безпека в надзвичайних ситуаціях на досліджуваному об'єкті»** визначається рівень організації безпеки працівників суду та заходи, які запроваджуються для зменшення травматизму у разі виникнення надзвичайної ситуації. З метою недопущення надзвичайної ситуації або зменшення її негативних наслідків приміщення суду обладнане відповідними засобами та системами. Зроблено висновок, що під час своєї діяльності Сумський окружний адміністративний суд дотримується вимог чинного законодавства з охорони праці.

У **висновку** до дипломної роботи сформульовані основні узагальнення у вигляді відповідей на поставлені завдання та рекомендації за результатами проведеного в межах роботи дослідження. Вони полягають в наступному:

1. Прабатьківщиною електронних грошей по праву можна вважати США, а початком історії існування електронних грошей став перший грошовий переказ через телеграф у 20-х роках 20 століття. Умовно еволюцію електронних грошей можна поділити на три етапи. Історія електронних грошей в Україні практично розпочалась через декілька років після незалежності держави, а фактично бере свій початок за часів існування СРСР. Звичайно, першим ключовим моментом в історії становлення електронної України можна вважати створення НБУ, як основного регулятора грошової політики держави, формування його регіональної мережі та перетворення банківської системи. Другий етап реалізації концепції електронного грошового обігу був пов'язаний

із створенням і запровадженням системи електронних масових платежів. Отже, електронні платежі на території України почали свій активний розвиток у 2004 році, одночасно із функціонуванням національних систем та популяризацією іноземних систем електронних платежів таких як WebMoney та E-Gold.

2. Виділяють три основні теоретичні інтерпретації електронних грошей. Відповідно до першого підходу електронні гроші розглядаються як де матеріалізована форма банкнот. Друга інтерпретація полягає в розумінні електронних грошей як фінансового продукту з наперед оплаченою вартістю. Даний підхід виключає можливість розглядати електронні гроші як нову форму грошей. Відповідно до третьої позиції електронні гроші є засобом обігу. Узагальнено електронні гроші можна охарактеризувати як одиниці вартості, що є засобами платежу і зобов'язаннями емітента, які знаходяться на електронному пристрої у розпорядженні користувача, при цьому останній може ними розпоряджатися самостійно і незалежно від банківської установи. Особливістю проаналізованих у роботі класифікацій електронних грошей є те, що майже всі вони являють собою класифікації систем електронних грошей відповідно до яких потім і класифікуються електронні гроші.

3. В світі виділяють два основні підходи до регулювання електронних грошей: європейський (жорсткий, встановлює чіткі правила та вимоги до емітентів та систем електронних грошей) та американський (гнучке регулювання, яке полягає у встановленні загальних правил та відсутності строгої регламентації діяльності емітентів).

4. Система електронних грошей - один із видів сучасної платіжної системи. Відмінність між традиційною платіжною системою, та платіжною системою на базі електронних грошей ґрунтується на двох характеристиках: де локалізована грошова вартість та який механізм використовується для здійснення розрахунку. На законодавчому рівні, під системою електронних грошей розуміють сукупність відносин між емітентом, оператором, агентами, торговцями та користувачами щодо здійснення випуску, обігу та погашення електронних грошей. Таким чином, основними учасниками системи електронних грошей є : емітент; оператор системи електронних грошей; користувач; агенти; торговець. Для того, щоб функціонування системи електронних грошей було законним, її учасники на етапі створення системи та в процесі її роботи повинні дотримуватись норм відповідних нормативно-правових актів, які і визначають основні засади функціонування системи електронних грошей.

5. У порівнянні з готівковим, обіг електронних грошей має наступні особливості: обмежена сфера обігу у зв'язку з відсутністю статусу законного платіжного засобу; неоднорідність грошей, що перебувають в обігу ; нематеріальна форма існування; різний характер відносин, які лежать в основі обігу; підвищений рівень ризику. Основними ж характеристиками, які відрізняють обіг електронних грошей від безготівкового є використання загально емісійних, а не індивідуальних рахунків та переміщення електронної вартості в межах системи електронних грошей. В літературі поширеними є думки щодо необхідності виділення обігу електронних грошей на рівні з готівковим та безготівковим.

6. Відносини в сфері електронної комерції, а від так і в сфері функціонування систем електронних грошей не мають і не можуть мати виключно диспозитивний характер. Регулювання сфери електронних грошей повинно здійснюватись за трьома напрямками: державне нормативне регулювання емісії та обігу електронних грошей; здійснення оверсайту за системами електронних грошей; управління ризиками, які виникають в системах електронних грошей. При цьому, регулювання має носити комплексний характер, стосуватися не тільки емітентів, а й функціонування всієї системи електронних грошей та відповідати наступним принципам: єдинству цілей нагляду і регулювання; єдиноначальності регулювання; законності; адекватності; дотриманню певних меж регулювання і нагляду.

7. Пропонуються наступні напрямки вдосконалення функціонування електронних грошей: інституційний; функціональний; нормативний.

8. В установі суду створена служба охорони праці відповідно до вимог законодавства України з охорони праці. Безпосереднє керівництво службою здійснює керівник апарату суду. На досліджуваному об'єкті значну увагу приділяють питанням охорони праці: проводяться інструктажі, розміщують інструкції, які містять правила роботи з технікою, з метою покращення здоров'я працівників організовуються спортивні змагання та ігри.

9. Проаналізувавши небезпечні і шкідливі умови праці в організації можна зробити висновок про їх відповідність нормативним вимогам. З метою недопущення небезпечних ситуацій в приміщенні суду розташовані протипожежні та інші попереджувальні системи. В цілому зроблено висновок про наявність на досліджуваному об'єкті оптимальних умов праці та про відсутність небезпечних для здоров'я працівників факторів в силу специфіки діяльності установи суду.

Список опублікованих автором праць за темою дипломної роботи:

1. Самусь А.О. Поняття і види електронних грошей як об'єкта правового регулювання /А.О.Самусь // Молодіжний науковий вісник Української академії банківської справи НБУ. – 2013. – №1(14). – С.62-66.

2. Самусь А.О. Проблеми правового регулювання електронних грошей: порівняльно-правовий аспект з іншими країнами / А.О.Самусь // Молодіжний науковий вісник Української академії банківської справи НБУ. - Спеціальний випуск: за матеріалами XVI всеукраїнської науково-практичної конференції студентів "Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України: погляд у майбутнє" (14 березня 2014 р.). – 2013. – С.759 -762.

АНОТАЦІЯ

Самусь А.О. Організаційно-правові засади обігу електронних грошей в Україні. - Рукопис. Дипломна робота на здобуття освітньо - кваліфікаційного рівня «магістр » за спеціальністю 8.030401 - Правознавство. - Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України», Суми, 2014 .

Електронні гроші вже доволі довгий час функціонують в більшості країн світу. Кількість платіжних транзакцій з їх використанням з кожним роком зростає, що свідчить про підвищений інтерес та довіру до розрахунків електронними грошима користувачів. В таких умовах поява та обсяги обігу електронних грошей стали предметом для досліджень з боку міжнародних кредитно-фінансових інститутів: Банку міжнародних розрахунків, Європейського Центрального банку, Федеральної резервної системи США та центральних банків провідних країн світу. В результаті таких досліджень була виявлена необхідність регулювання сфери електронних грошей, а отже постала задача державного регулювання відносин у сфері розрахунків з електронними грошима. Таким чином, виникає необхідність дослідження як теоретичних аспектів відносно сутності електронних грошей, так і практичної частини, яка стосується функціонування систем електронних грошей відповідно до вимог законодавства.

У дипломній роботі проведено аналіз чинного законодавства з питань емісії та обігу електронних грошей, а також функціонування систем електронних грошей.

Автор дослідив природу електронних грошей, розкрив суб'єктну складову правовідносин у сфері емісії та обігу електронних грошей, порядок узгодження правил системи електронних грошей з Національним банком України, на основі порівняння обігу електронних грошей з готівковим і безготівковим грошовим обігом, виділив їх схожі та відмінні риси. Визначив основні напрямки в регулюванні сфери електронних грошей і запропонував шляхи удосконалення законодавства у цій сфері.

Ключові слова: електронні гроші, платіжні системи, емісія та обіг електронних грошей, Національний банк України, системи електронних грошей, узгодження правил систем / операцій з електронними грошима.

АННОТАЦИЯ

Самусь А.О. Организационно-правовые засады обращения электронных денег в Украине. - Рукопись. Дипломная работа на получение образовательного уровня «магистр» по специальности 8.030401 – Правоведение. – Государственное высшее учебное заведение «Украинская академия банковского дела Национального банка Украины», Сумы, 2014.

Электронные деньги уже достаточно долгое время функционируют в большинстве стран мира. Количество платежных транзакций с их использованием с каждым годом растет, что свидетельствует о повышенном интересе и доверии к расчетам с использованием электронных денег. В таких условиях появление и объемы оборота электронных денег стали предметом для исследований со стороны международных кредитно - финансовых институтов: Банка международных расчетов, Европейского Центрального банка, Федеральной резервной системы США и центральных банков ведущих стран мира. В результате таких исследований была выявлена необходимость регулирования сферы электронных денег, а значит появилась задача

государственного регулирования отношений в сфере расчетов с электронными деньгами. Таким образом, возникает необходимость исследования как теоретических аспектов относительно сущности электронных денег, так и практической части, которая касается функционирования систем электронных денег в соответствии с требованиями законодательства.

В дипломной работе проведен анализ действующего законодательства по вопросам эмиссии и обращения электронных денег, а также функционирования систем электронных денег.

Автор исследовал природу электронных денег, раскрыл субъектную составляющую правоотношений в сфере эмиссии и обращения электронных денег, порядок согласования правил системы электронных денег с Национальным банком Украины, на основе сравнения обращения электронных денег с наличным и безналичным денежным обращением, выделил их похожие и отличительные черты. Определил основные направления в регулировании сферы электронных денег и предложил пути усовершенствования законодательства в этой сфере.

Ключевые слова: электронные деньги, платежные системы, эмиссия и обращение электронных денег, Национальный банк Украины, системы электронных денег, согласование правил систем/ операций с электронными деньгами.

ANNOTATION

Samus A.O. Organizational and legal ambush circulation of electronic money in Ukraine. - Manuscript. Diploma work to receive educational qualification of "Master" in the specialty 8.030401 -Law. - State Higher Educational Institution " Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine", Sumy, 2014 .

In the research paper analyzes the current legislation on the emission and circulation of electronic money, and also an operation of electronic money.

The author investigates the nature of electronic money , describes a subjective component of legal relationships in the sphere of the emission and circulation of electronic money, the order of agreement of the rules for system of electronic money with the National Bank of Ukraine, on the basis of comparison with the circulation of electronic money and cash with non- monetized money, and allocates their similar and distinctive features . The author also defines the main directions in the sphere of regulation of electronic money and suggest ways to improve the legislation in this area .

Keywords: electronic money, payment systems, emission and circulation of electronic money, the National Bank of Ukraine, electronic money systems, agreement of the rules of the payment systems / operations with electronic money.